

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 88/2022-78

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **TIMINA CONSULTING, s. r. o.**, Revoluční 1082/8, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO 022 23 210, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Hudákom, Hálkova 32, Bratislava-mestská časť Nové Mesto, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3To/3/2021 zo 7. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 88/2022 z 28. apríla 2022 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 2. septembra 2021 v časti, v ktorej sa domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V časti namietaného porušenia uvedených práv sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ 1“), a sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ 2“), ústavnú sťažnosť odmietol. Sťažovateľka navrhla zrušiť namietané uznesenie, zakázať najvyššiemu súdu pokračovať v porušovaní jej uvedených práv, prikázať najvyššiemu súdu vrátiť jej prepadnutý majetok a priznať finančné zadosťučinenie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 1 a sťažovateľ 2 boli rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. BB 4T/36/2018 z 25. septembra 2020 v spojení s namietaným uznesením najvyššieho súdu uznaní vinnými z obzvlášť závažnej trestnej činnosti, za ktorú im bol uložený úhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Popri uloženému úhrnnému trestu odňatia slobody na doživotie bol sťažovateľom 1 a 2 tiež uložený trest prepadnutia majetku.

3. Namietanému uzneseniu najvyššieho súdu predchádzalo uznesenie špecializovaného súdu o zaistení majetku sťažovateľov 1 a 2 pre účely výkonu trestu prepadnutia majetku č. k. BB 4T/36/2018 z 25. septembra 2020, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu č. k. 3Tost/51/2020 zo 7. decembra 2020 zrušené z dôvodu absencie presnej konkretizácie majetku sťažovateľov 1 a 2.

4. Špecializovaný súd uznesením č. k. BB 4T/36/2018 z 22. marca 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 3Tost/18/2021 z 28. apríla 2021 doplnil výroky uznesenia s presnou konkretizáciou majetku sťažovateľov 1 a 2, z ktorej vyplynulo, že na výkon trestu prepadnutia majetku boli zaistené peňažné prostriedky, a tiež osobné motorové vozidlo značky BMW, ktorého vlastníkom je sťažovateľka (veci boli zaistené už v prípravnom konaní).

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta, že počas celého trestného konania s ňou orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy nekonali ako so zúčastnenou osobou podľa § 45 Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Špecializovaný súd sťažovateľke, resp. sťažovateľovi 2 ako jej konateľovi uprel právo zabezpečiť dôkazy (bankové výpisy z účtov), ktorými by bolo preukázané vlastnícke právo zaistených peňažných prostriedkov v prospech sťažovateľky. Sťažovateľka tvrdí, že z jej žiadostí o vrátenie vecí musel byť jej postoj k zaisteným veciam konajúcim súdom a orgánom činným v trestnom konaní známy. Podľa sťažovateľky konajúce súdy nedostatočne odôvodnili zaistenie a prepadnutie jej majetku.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

6. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila podpredsedníčka najvyššieho súdu, ktorá uviedla, že najvyšší súd si v celom rozsahu osvojil záver špecializovaného súdu, že peňažné prostriedky zaistené pri domovej prehliadke patria sťažovateľom 1 a 2. Z uvedeného dôvodu neprichádzalo do úvahy uloženie ochranného opatrenia – zhabania vecí. Podľa jej názoru k zásahu do uvedených práv sťažovateľky by došlo iba vtedy, ak by súdy v pôvodnom konaní rozhodli o zhabaní vecí patriacich sťažovateľke bez toho, aby jej umožnili realizovať jej práva zúčastnenej osoby. O takúto situáciu však v posudzovanej veci nejde. K sťažnostným námietkam podotkla, že otázka, či súčasťou prepadnutého majetku sú aj sporné peňažné prostriedky sťažovateľky, bude rozhodnutá s konečnou platnosťou v konkurznom konaní, v rámci ktorého môže sťažovateľka uplatniť svoje práva.

7. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril aj sudca najvyššieho súdu, ktorý uviedol, že zaisteniu majetku podliehali aj sporné peňažné prostriedky zaistené v rámci vykonanej domovej prehliadky v byte patriacom sťažovateľke. Konateľ sťažovateľky (sťažovateľ 2) sa už v pôvodnom konaní domáhal, že zaistené peňažné prostriedky patria sťažovateľke. Pre vec však bolo podstatné dôvodné podozrenie, že ide o peňažné prostriedky sťažovateľa 2 pochádzajúce z trestnej (najmä drogovej) činnosti, z ktorej dlhodobého páchania bol v čase zaistenia finančných prostriedkov spolu so sťažovateľom 1 dôvodne podozrivý. Skutočnosť, že nejde o peňažné prostriedky patriace sťažovateľom 1 a 2, bola len jeho tvrdením, a argumentáciu o tom, že boli zabezpečené v byte sťažovateľky, nebolo možné prijať. Podľa neho sťažovateľ 2 si musel byť už počas trestného konania vedomý možného uloženia trestu prepadnutia majetku vrátane obchodného podielu v spoločnosti sťažovateľky, v ktorej bol jediným spoločníkom a konateľom. V takom prípade neprichádzalo do úvahy dospieť k záveru, že by posudzované peňažné prostriedky boli postihnuté inštitútom zhabania veci, hoci nepochybne je potrebné majetok fyzickej osoby (sťažovateľa 2) a právnickej osoby (sťažovateľky) posudzovať oddelene. Ak by predmetné peňažné prostriedky boli majetkom sťažovateľky, aj v takom prípade by išlo o peňažné prostriedky, vo vzťahu ku ktorým by prichádzalo do úvahy ich postihnutie, pretože ak výkonu trestu prepadnutia majetku podlieha aj obchodný podiel sťažovateľa 2 v spoločnosti sťažovateľky, tak by postihnutie v prospech štátu nasledovalo v rámci budúceho možného výkonu trestu prepadnutia majetku a konkurzného konania, ktorým sa tento trest vykonáva. Štát je právnym nástupcom sťažovateľa 2 a má právo aj na speňaženie majetku sťažovateľky a na úplnom podiele z výťažku zo všetkých majetkových hodnôt, ktoré tvoria konkurznú podstatu, t. j. štát má v takom prípade právo aj na sporné peňažné prostriedky. Nemožno vylúčiť možnosť, že v rámci konkurzného konania bude rozsah majetku sťažovateľa 2 podliehajúci trestu prepadnutia majetku určený i takým spôsobom, že zaistené majetkové hodnoty, ktoré sú sporné, budú z výkonu trestu prepadnutia majetku vylúčené. Sťažovateľka sa však môže proti zabratiu sporného majetku, o ktorom tvrdí, že nepodlieha trestu prepadnutia majetku, brániť v konkurznom konaní, ktorého účelom je výkon trestu prepadnutia majetku. V závere vyjadrenia uviedol, že sťažovateľke nebolo upreté jej právo na postavenie tzv. zúčastnenej osoby v trestnom konaní, pretože v konaní neboli splnené ani hmotnoprávne podmienky pre aplikáciu tohto inštitútu a nebol jej majetok postihnutý trestom prepadnutia majetku, pričom sťažovateľka má právnu možnosť na uplatnenie svojho nároku na prepadnutý majetok v konkurznom konaní.

III.2. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka v ďalšom podaní uviedla, že naďalej zotrváva na podanej ústavnej sťažnosti a nestotožňuje sa so závermi najvyššieho súdu uvedenými vo vyjadrení, pretože sú nepravdivé a bagatelizujú namietané porušenie jej práv. Všeobecné sudy vôbec neskúmali a neodôvodnili, na základe akých skutočností považovali za preukázané, že sporné prepadnuté veci patrili sťažovateľom 1 a 2. Navyše, sťažovateľke upreli právo preukázať tvrdenia (bankové výpisy) o vlastníckom práve sťažovateľky k peňažným prostriedkom. Pokiaľ boli v danom prípade zaistené a prepadnuté veci patriace sťažovateľke, mala mať priznané postavenie zúčastnenej osoby v trestnom konaní. Sťažovateľka ďalej uviedla, že dosiaľ nebol vyhlásený konkurz na prepadnutý majetok sťažovateľov 1 a 2, keďže predseda špecializovaného súdu v zmysle § 423 TP nezaslal

rovnopis rozsudku konkurznému súdu, a tak nie je vôbec zrejmé, či bude konkurz na prepadnutý majetok sťažovateľov 1 a 2 vyhlásený.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie pre účely realizácie úplného meritórneho prieskumu sťažovateľkou tvrdených skutočností.

10. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

11. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97).

12. Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad iných než ústavných predpisov a ich aplikácia sú pri riešení konkrétnych prípadov záležitosťou všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprislúcha posudzovať zákonnosť vydaných súdnych rozhodnutí za predpokladu, že nimi nebolo porušené ústavou zaručené právo či sloboda. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

13. Sťažovateľka primárne argumentuje porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom a namietaným uznesením najvyššieho súdu. V rámci tohto namietaného postupu a uznesenia najvyššieho súdu došlo k právoplatnému uloženiu trestu prepadnutia majetku sťažovateľov 1 a 2, na základe ktorého malo dôjsť k zaisteniu a následnému prepadnutiu vecí (peňažné prostriedky a osobné motorové vozidlo), ktoré patria sťažovateľke bez toho, aby s ňou orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy konali ako so zúčastnenou osobou podľa § 45 TP.

14. Najvyšší súd vo vyjadrení uviedol, že v predmetnom trestnom konaní nebolo potrebné aplikovať voči sťažovateľke inštitút zúčastnenej osoby, pretože považoval za preukázané, že finančné prostriedky, ktorých spornosť sťažovateľka namieta, pochádzali z trestnej činnosti a ich vlastníkmi sú sťažovatelia 1 a 2. Tiež pripustil možnosť, že v prípade, pokiaľ by sporné peňažné prostriedky patrili sťažovateľke, tak by aj v tom prípade prepadli v prospech štátu z dôvodu prepadnutia obchodného podielu sťažovateľa 2 v spoločnosti sťažovateľky, v ktorom bol sťažovateľ 2 jediným spoločníkom a konateľom. V závere vyjadrenia najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka môže svoje námietky prezentované v ústavnej sťažnosti predložiť v konkurznom

konaní, v rámci ktorého sa uskutoční výkon uloženého trestu prepadnutia majetku (speňaženie majetku).

15. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom najvyššieho súdu o prepadnutí obchodného podielu sťažovateľa 2, ktorý je jediným spoločníkom a konateľom v spoločnosti sťažovateľky. Z uvedeného vyjadrenia vyplýva záver, že v prípade, ak v prospech štátu právoplatne prepadol obchodný podiel sťažovateľa 2, ktorý je jediným spoločníkom a konateľom v spoločnosti sťažovateľky, tak jeho právnym a jediným nástupcom sa v zmysle § 59 ods. 2 Trestného zákona stal štát, ktorému pripadla majetková účasť (obchodný podiel) sťažovateľa 2 v spoločnosti sťažovateľky, a tak ako jediný spoločník a konateľ v spoločnosti sťažovateľky je štát oprávnený disponovať s celým jej obchodným podielom.

16. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie jej uvedených práv tým, že s ňou nebolo konané ako so zúčastnenou osobou, táto sťažnostná argumentácia by mohla mať skutočný význam v prípade, ak by išlo o širšie portfólio spoločníkov a viacero obchodných podielov, čím by boli všeobecné súdy vo vzťahu k uloženiu trestu prepadnutia majetku limitované iba na obchodný podiel obvineného bez možnosti zásahu do obchodného majetku spoločnosti (peňažné prostriedky, osobné motorové vozidlo). V prípade sťažovateľky je však zrejmé, že celý (jediný) obchodný podiel sťažovateľa 2 v spoločnosti sťažovateľky prepadol v prospech štátu, ktorý môže ako jediný spoločník a konateľ disponovať s týmto podielom a ktorý sa môže speňažiť v konkurznom konaní.

17. Podľa § 107a ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) ak príslušný súd doručí konkurznému súdu právoplatné rozhodnutie o uložení trestu prepadnutia majetku, konkurzný súd bezodkladne bez návrhu rozhodne o vyhlásení konkurzu na majetok toho, komu bol takýto trest uložený. Konkurzný súd rozhoduje uznesením, proti ktorému nie je prípustné odvolanie. Takto vyhlásený konkurz sa vedie podľa tejto časti zákona.

18. Podľa § 107aa ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii konkurzu podľa § 107a ods. 1 podlieha aj majetok tretej osoby, pri ktorom možno odôvodnene predpokladať, že ho tretia osoba drží alebo spravuje vo vlastnom mene a na účet dlžníka (ďalej len „fiduciárna správa“).

19. Podľa § 107aa ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pred tým, ako správca zapíše majetok tretej osoby do súpisu, na podnet prokurátora vyzve tretiu osobu, aby do 30 dní od doručenia výzvy podala vyhlásenie o majetku a uviedla skutočnosti, ktoré súpis majetku vylučujú; ak výzvu nesplní riadne a včas, správca na podnet prokurátora zapíše majetok tretej osoby, o ktorom možno predpokladať, že je vo fiduciárnej správe do súpisu.

20. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka sa môže v rámci konkurzného konania v zmysle § 107a v spojení s § 107aa ods. 1 a 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii brániť proti speňaženiu majetku, ktorý v trestnom konaní právoplatne prepadol a ktorý je sporný. Z repliky sťažovateľky vyplýva jej námietka, že ani po roku od vykonateľnosti rozsudku špecializovaného súdu predseda senátu v zmysle § 423 TP nezaslal konkurznému súdu rovnopis rozsudku, na základe ktorého by bol vyhlásený konkurz na prepadnutý majetok sťažovateľov 1 a 2, z čoho ústavný súd usudzuje, že sťažovateľka sa stále môže domáhať vrátenia sporných vecí, pokiaľ preukáže ich vlastnícke právo. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел.

V.

Náhrada trov konania

21. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 88/2022 z 10. februára 2022 ustanovil sťažovateľke v konaní pred ústavným súdom právneho zástupcu advokáta JUDr. Martina Hudáka, Hálkova 32, Bratislava-mestská časť Nové Mesto. Vzhľadom na skutočnosť, že ustanovený právny zástupca sťažovateľky počas konania pred ústavným súdom nepreukázal vykonanie úkonov právnej služby, nedoplnil ústavnú sťažnosť sťažovateľky a nedoručil repliku sťažovateľky k vyjadreniu najvyššieho súdu, ústavný súd náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu